

Modernesni „Šiaurietiški atsivėrimai“ jau laukia savo skaitytojų

J šiuos metus Pasvalio krašto istorijos ir kultūros žurnalas „Šiaurietiški atsivėrimai“, be pertraukos leidžiamas nuo 1999 metų, įžengė gerokai pasikeitęs ir šiuolaikiškesnis – atnaujintas leidinio dizainas, parinktas naujas popierius. Tad modernesnis ir jaukesnis antrasis 2020 metų mūsų krašto kultūrinio leidinio numeris jau laukia savo skaitytojų!

Agnė GRINEVIČIŪTĖ

Tačiau žurnalas pasikeitė tik išoriškai – savo turiniu jis kaip visuomet stengiasi atliepti svarbiausius istorinius įvykius, pažymėti reikšmingas sukaktis, supažindinti su dėmesio vertais krašto reiškiniiais bei žmonėmis, pateikti originaliosios kūrybos.

„Šiaurietiškuose atsivėrimuose“ neliko nepastebėtas kas dvejus metus teikiamas Bernardo Brazdžionio literatūros premijos laureatas – su Pasvalio ir Biržų kraštu susijęs literatūrologas, Lietuvos literatūros ir tautosakos instituto bibliotekos rankraštyno vedėjas Virginijus Gasiūnas. Kraštiečiai šiuo apdovanojimu įvertintas už knygos „Mamerto Indriūno raštai“ sudarymą ir parengimą. Šį leidinį ir jo išskirtinumą žurnale aptaria Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto literatūros antropologijos ir kultūros magistrantė Evelina Verbickaitė. Ne ką menkesniu įvykiu

pernai tapo iš Stebeikėlių kilusio tautos šaukliu vadinamo poeto Bernardo Brazdžionio „sugrįžimas“ į Pasvalį – Svalios ir Lėvens santakoje iškilo paminklas šiam kūrėjui. Žurnale spausdinamas fotografo Arvydo Gudo užfiksuotas skulptūros fragmentas.

Pasvalys pelnytai gali didžiulius tikru kultūrinio fenomenu – 1983 metais pradėtomis rengti medžio drožėjų kūrybinėmis stovyklomis, kurios šiandien geriau žinomos „Šilo genio“ vardu. Talentingų skulptorių dėka iki šiol apie 150 ažuolų, įgijusių įvairiausias formas ir pavidalus, puošia senąjį Pasvalio ir Smegduobių parkus, kitas viešas erdves, taip pat keletą mūsų rajono miestelių. Žurnale, pažymint Tautodailės metus, daugiau apžvelgiamas šis unikalus kultūrinis reiškinys nuo pat jo ištakų iki šių dienų. Dar vienoje Tautodailės metams skirtoje publikacijoje leidinio bičiulis, biržietis Algirdas Butkevičius išsamiai pristato iš

Skrebotiško kilusį dailininką Antaną Jaroševičių, jo nuopelnus mūsų liaudies menui ir kultūrai.

Pernai minėtos 175-osios prozi-

Upė buvo reikšminga ir pasvaliečiams puikiai pažįstamam mokytojiui, kraštotyrininkui, Pasvalio krašto garbės piliečiui Juozui Vel-

nes per ją aptiko iki šiol Lietuvoje nerastą moliuskų rūšį. Gražvydas Balčiūnaitis tęsia rašinių ciklą, skirtą mūsų krašto bažnyčių varpams,

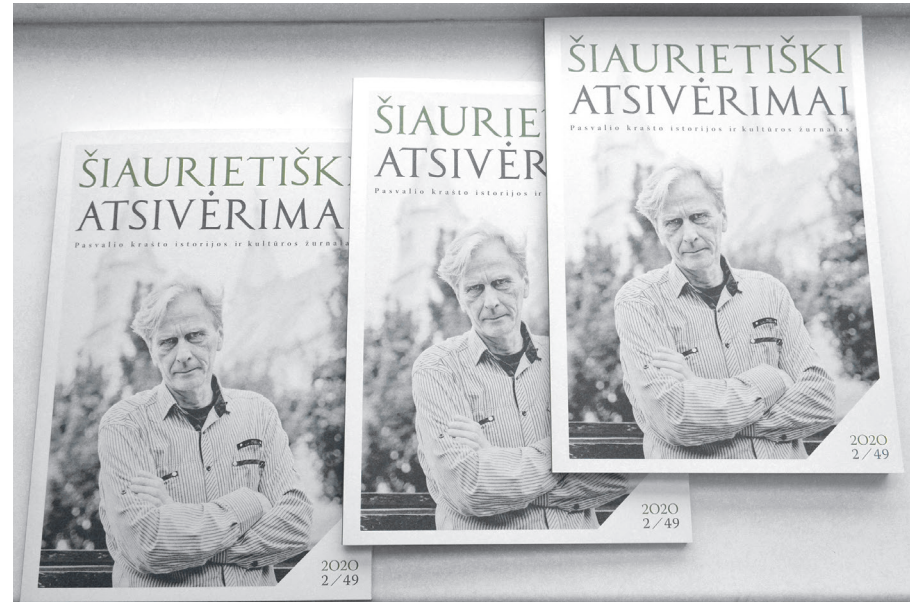
o Vilniaus universiteto istorikas dr. Salvijus Kulevičius – seniesiems vėjo malūnams. Algimantas Stalilionis seka paslaptingas Niurkonių kaimo legendas, Algimantas Krinčius iššifruoja XIX amžiaus žinutę, Romualda Vaitkienė primena Pasvalyje užgimusių Albino Mariaus Vaitkaus (Mariaus Katiliškio) ir Elizabetos Avizonytės meilės istoriją. Žurnale taip pat apžvelgiamos Petro Vileišio gimnazijos teatrinės tradicijos nuo pat jų ištakų.

Šiame numeryje baigiami spausdinti Rimanto Morkvėno prisiminimai,

geriau žinomi „Genujietiško dieno-raščio“ pavadinimu. Tačiau tikimės sulaukti ir kitų iš Rokiškio krašto kilusio matematiko, buvusio diplomato rašinių, nes jo atsiminimų aruodai dar tikrai neišsemti. Tradiciškai žurnalas baigiamas praėjusių metų kultūrinio gyvenimo kronika. Koronaviruso pandemija mūsų veržlų kultūrinį gyvenimą kiek pristabdė, tačiau jokių būdu nesustabdė!

Iš Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo gautas finansavimas leidžia viltis, kad „Šiaurietiški atsivėrimai“ savo skaitytojus džiugins ir šiemet. Už paramą leidiniui taip pat dėkojame Pasvalio rajono savivaldybei, dr. Pranui Kizniui, Bronislovui Mačiūnui ir naujam žurnalo rėmėjui Algimantui Maskoliūnui.

Autorės nuotrauka

ninkės Julijos Beniuševičiūtės-Žymantienės (Žemaitės) gimimo metinės. Galbūt nedaugelis žino, kad Joniškėlis rašytojai tapo vieta, kur, kaip teigia lituanistė Laima Vaitkevičienė, atsivėrė platesnės kultūrinės erdvės, kur gimė visą gyvenimą trukusi draugystė su Gabriele Petkevičaitė-Bite. Mūsų kraštas Žemaitėi tapo kūrybos, vilties ir liūdesio erdve.

Štai Pajiešmenų kaimas kūrybai įkvėpė dvi dešimtis jaunųjų menininkų iš Panevėžio. Čia vasarą buvo surengta kūrybinė stovykla „Create(re)treat“. Jos rezultatai – įvairių formų meno kūriniai – nugulė tiek į katalogą, tiek į trumpametražį filmą. Apie tai – pačios upės čiuurlenimą primenantis Kotrynos Krapavičiūtės pasakojimas.

žiui (1920–2013). Nuo Svalios ir Lėvens krantų jis niekada nebuvo nutolęs – Pasvalyje J. Velžys praleido visą gyvenimą. Nors iš Pasvalio kilęs dailininkas Virginijus Viningas jau tris dešimtmečius gyvena Klaipėdoje, tačiau jo drobėse jūra nė nekvepia – jos alsuoja laisve, ekspresyvių potėpių ir spalvų džiazu, balerinų ir boksinių portretais. Žurnale galima ne tik susipažinti su V. Viningo kūryba, bet ir išvysti jo darbų reprodukcijų.

„Šiaurietiški atsivėrimai“ skiria dėmesį ne tik dabarčiai, bet ir praečiai. Šiame numeryje vienas žymiausių praėjusio amžiaus zoologų Pranciškus Baltrus Šivickis nukels į 1958 metais vykusią ekspediciją po Pasvalio ir Biržų rajonus, kuri mokslininkui tapo itin sėkminga,

Joniškėliečių šeimoms – neeilinės „Rotary“ klubo dovanos

Pasvalio „Rotary“ klubas jau ne vienerius metus didžiųjų švenčių išvakarėse skiria lėšų palengvinti sunkiai gyvenančių rajono žmonių dalį. Šiemet klubo narių